

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben házhoz hordva negyedévre . . . 1 kor. 80 fill.
Vidéken postán küldve negyedévre . . . 3 kor. 60 fill.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. VERÉB GYULA

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Szabadka, IV., Rákóczi-utca 20. sz. Telefonszám 300.
Kéziratok nem adatkak vissza.
Hirdetések árszabály szerint.

Az osztrák iparosok a magyar ipar ellen.

(K. Ö.) Közgazdasági téren csak igazsággal lehet győzni. A magyar iparos készítsen jó iparcikket és azt becsületes magyar kereskedő hozza forgalomba, akkor nem lesz szükségünk tulipán védőszövetségre, mert e nélkül is meghódítja majd a magyar ipar a magyar fogyasztó piacot.

Ebből a szempontból tekintve a dolgot, csak nevetségesnek kell találnunk az osztrák iparosok legujabban a magyar ipar ellen intézett kirohanását. Az új iparfejlesztési törvény ugyanis arra alapítja iparfejlesztési törekvéseit, hogy számtalan módot nyújt a tőkének arra, hogy iparvállalatokat létesítsen. Megfelelő tőke nélkül nincs ipar és azért az iparfejlesztési törvény messze menő kedvezményeket ad a tőkének, hogy az ipar szolgáltatába szegődjék. A tőkének az ipar terére való csalogatása azonban inkább a külföldi, mint a belföldi tőkének szólt. A belföldi tőke ugyanis az iparról tudni nem akar. Más vágya nincs, mint a biztos takarékpénztári kamatozás. Holott vannak iparvállalataink, melyek több kamatot hoznak részvényeseiknek, még sem kellenek a tőkével rendelkezőknek.

Igaz, ha igazságosak akarunk lenni, ennek nem a magyar közönség az oka, mint inkább a spekuláció elfajulása, mely a közönségnek éppen azt a részét fosztotta ki értéktelen részvényekkel, mely kisebb tőkével rendelkezvén, esküdt ellensége lett minden részvény jegyzésnek. Pedig lüktető közgazdasági életet éppen ott találunk, ahol 10—25—50 koronás részvényekkel lehet nagy vállalatot létesíteni és fentartani.

Az iparfejlesztési törvény tehát számított ez idegen tőkére, első sorban az osztrák tőkére. Ebben nem is csalatkozott meg, mert a törvény garanciái óta számtalan gyáralapítás történt osztrák pénzen. Valahányszor iparfejlesztésről van szó, az osztrákok azonnal idegeskednek. Ok ugy szeretnék, ha Magyarországon egyáltalában nem lenne ipar. Szerintük ez felesleges, mert az osztrák ipar bőven el látja a magyar piacot. És ezt ők egészen komolyan gondolják és úgy érvelnek, hogy Magyarország viszont nyereségével látja el Ausztriát.

Csak hogy a két dolog között lényeges különbség van. Először is Magyarország nem abban az arányban iparállam, mint a milyen arányban Ausztria agrár állam. Ausztria tehát mezőgazdaságilag függetlenebb, mint Magyarország iparilag. Másodszor Magyarország kizárólagosan nyereseményeket szállítván Ausztriába, elveszti azokon a tőke kamathasznát és az összes munkadíjakat, melyeket az osztrák gyárosok a magyar nyereseményeket feldolgozó munkásoknak kifizetnek.

Mindez nem elégti ki az osztrák iparosokat, holott jól tudhatják, hogy a szükséges munkaerő és tőke hiánya következtében Magyarországnak még nagy időre van szüksége, hogy Ausztriának iparverseny társa legyen. Mégis az osztrák iparosok szövetsége annyira megijedt, vagy jobban mondva, ellenszenvből tette, hogy kimondotta, hogy az osztrák iparosok és az osztrák tőke nem fog hozzájárulni a magyar ipar megteremtéséhez és nem fognak bele menni a magyar iparfejlesztési törvény által nyújtott csalétekbe.

Am ők lássák. Azt hisszük azonban, ettől nem igen kell megijednünk. Ez olyan, mint a tulipán mozgalom. Az eredmény édes kevés. Itt is csak ugy lesz. A tőke nem lelkesedik ideális célokért. A hol hasznot sejt, oda özőnlük, még ha nem is csalogatják. Persze jobb lenne, ha magyar tőkével tudnók a magyar ipart megteremteni, de hanem lehet, megteremtjük idegen tőkével. De megteremteni kell és ebben az osztrák iparosok nem fognak megakadályozni bennünket.

Eszrevételek az ipartörvény tervezetre.

Irta: Németh Simon, ipartestületi jegyző.

(Folytatás.)

A 771. §-ban lefektetett elvet helyesnek találjuk; de a gyakorlatban alig lehet azt majd érvényesíteni, mert igen gyakran fog előfordulni, hogy egy tárgyalási napra 5—6, néha 8—10 szakmához tartozó panasz is lesz tárgyalásra kitűzve, ez esetben ugyanannyi szakmából kellene ülnököket behívni. Ez mindenesetre megdrágítaná az ipari bíraskodást és sok ülnököt elvonna rëndes, néha halasztást nem tűrő foglalkozásától. A jelenlegi békéltető eljárás során nyert tapasztalaink szerint erre talán csak akkor volna szükség, ha a pör tárgya külön szakismeretet igényel, mely esetben helyes volna, ha olyan ülnökök lennének kéznél, akik az illető szakmához tar-

toznak; de az ilyen esetek oly ritkák, hogy azokra nézve vagy külön szakértőket lehetne kihallgatni, vagy pedig ki kellene mondani, hogy csak azon esetben kell szükségképen szakmabeli ülnököknek a tárgyalásban részt venni, ha ezt a felek kifejezetten kéri.

A 778. §-ban vagy egy újabb §-ban gondoskodni kellene arról, hogy a kitűzött tárgyalás kizárási okai mentül kevesebbszer fordulhassanak elő, nehogy e miatt a tárgyalások esetleg elhalasztassanak a mi a felekre nézve káros és hátrányos lehet. Ezt pedig ugy lehetne elérni, ha a 778. § utolsó bekezdésében felsorolt esetekre nézve a bíróság elnöke előleges meggyőződést szerezne magának és azokat, akikre nézve megállapítaná a kizárási fenforgását — be sem hívna, hanem helyettük olyan ülnököket rendelne be, a kikre nézve a kizárási okok legnagyobb valószínűség szerint fenn nem forognak.

A 786 §. megdrágítja az ipari bíraskodást és a most érvényben levő békéltető eljárástól abban is el fog térni, hogy a míg eddig az ipartestületi békéltető bizottságok előtt lefolytatott tárgyalások — tekintet nélkül a pör tárgyának értékére — bélyegmentesek voltak, addig a fenti § szerint már 100 koronán felül bélyegkötelezettség alá vonatnak. Kérjük a bélyegmentesség kimondását.

A VI-ik cimbén foglalt büntető határozatokat általában tulszigorúaknak tartjuk. De hibáztatjuk azért is, mivel az egyenlő elbánás elvét az életben sértetlenül fenntartani nem lehet. Észrevételeink kapcsán több helyen rá mutattunk arra, hogy a segédeken csak ritka esetben lehet majd a bírságokat és büntetéseket megvenni és így lesz ez majd a szülőkkel és tanulókkal is. — A míg a mester feje fölött Damoklész kardjaként folyton hajszálon fog függeni a büntető határozatok § erdeje, addig a segédek és tanulók, vagy utóbbiak szüleinek vagyontalansága a szabadságnak olyan nemét fogja megteremteni, a minek nyomán csak pusztulás és kiszámíthatatlan károk támadnak.

Ha a büntető határozatoknak az egész vonalon érvényt akarunk szerezni, akkor olyan intézkedésekről is kell gondoskodni, a melyek ezen célt kijátszani nem engedik. Mindenek fölött pedig a drákói szigort kell mérsékelnünk és a törvénybe kell iktatnunk azt, hogy a pénzbeli büntetések szabadságvesztésre átváltoztathatók — ha a marasztaltak semmiféle vagyona ninesen. Megjegyezzük, hogy ezt csak olyan kihágásoknál kívánjuk alkalmazni, a melyek súlyosabb elbírálás alá tartoznak és az esetek fontossága megkívánja, hogy elriasztó példák statuáltassanak. Ezeket az előforduló eseteket kérjük teljesen elkülönítve egy csoportba foglalni. A tervezetben is vannak egyes ilyen határozmányok, mint például 798—800. §§-okban; de ezzel még nem látjuk kimerítve a jogos kívánságokat. Fordulhatnak elő még számtalan más esetek is, a midőn a szabadságvesztés indokolt.

A 801. §-hoz Szabó Gyula titkár ur által felvetett kérdést üdvösnek és minden tekintetben humánusnak és kivehetőnek tartjuk. Az iparosok nyugdíjintézetét másként, mint állami támogatással el sem képzelhetjük. Az állami vasutaknál is ugy van, mint ahogyan a titkár ur kívánja, hogy t. i. a nyugdíjintézet tagjaitól levont bírságok a nyugdíjintézet javára

esnek. Meg lehetne ezt tenni a létesítendő iparos nyugdíjintézetrel és a munkások rokkant egyletével is, hogy a tagjaikból befolyt bírságok a saját intézetük alapjai javára essenek. Ez az eszme megérdemli a legnagyobb támogatást.

A szabadkai iparosoknak 1908. évi szeptember hó 13-án megtartott értekezletéből kifolyólag pótlólag még a következő észrevételeink vannak:

Az 5. §-ban az 1. pont alatt említett „szabad iparosok” fogalma bőven körülírandó volna, mivel ellenkező esetben számtalan félreértések támadnának.

A 20. §-ban felsorolandók azok az iparágak, a melyek üzéséhez a jelen tervezet követelményeinek megfelelően képesített üzletvezető alkalmazandó — tekintet nélkül a foglalkoztatott munkások számára. Múltánnyal és a szerzett jogoknak ellentmondana az a rendelkezés, hogy kisiparos önállóan csak a törvény szigorított szabályainak betartása mellett kezdheti meg önálló ipari tevékenységét, ellenben az, a ki 20 munkást foglalkoztat, nem tartozik semmiféle képesítést kimutatni. A honi ipar fejlesztése feltétlenül megköveteli, hogy műveltebb családok gyermekei is lépjenek az ipari pályára; ennek pedig egyik hathatós előmozdítója volna az, ha kilátásuk lehetne arra, hogy üzletvezetőkké is válhatnak és nem kell egész életüket mint egyszerű munkásoknak tengetni.

A 26. §. sok visszaélésre és az iparosok erkölcsi értékének csökkentésére vezetne. Az egész §. törlését kérjük.

A 28. §-ban a három év helyett 5 év teendő, mert igazságtalannak tartjuk azt, hogy a míg a 311. §. b) pontja alapján munkakönyvet nyert munkás 5 évig tartozik gyakorlati munkát végezni, addig az üzletvezetőt tartott egyén sokkal rövidebb idő alatt, azaz három év eltelté után már több joghoz jusszon, mint az, aki keservebb uton szerzheti csak meg jogát a mestervizsgálóhoz.

A 42 §-hoz észrevételeink elején tett kívánságunkat még megoldjuk azzal, hogy a hányféle ipart üz a képesítéssel nem bíró iparos, annyi üzletvezetőt legyen köteles tartani, hogy így a képzett elemeknek több állásra legyen kilátásuk, mert hiszen az ugy is igen ritkán fordulhat elő, hogy egy üzletvezetőnek 3-4féle — jogos uton szerzett képesítése legyen.

A 134. §. második bekezdéséből az első mondat törölendő, mivel képesítés nélkül a kereskedőnek meg nem adható az ipari munkára való megrendelés, mert ez annyit jelentene, mint az iparosok érdekeinek teljes kiszolgáltatása. Az ilyen kereskedővel szemben az iparos vagy mester a közönséges munkás színvonalára volna süllyesztve, az ő polgári hasznát pedig a kereskedő vágná zsebre.

A 143. §. ellen vétők ismétlés esetén a bírság kétszeresével volnának sújtandók.

A 149. §-ban kimondandónak tartjuk, hogy a magyar feliratnak kell az idegen nyelvű felirat fölött állni és az utóbbitől kétszeres nagyságúnak kell lenni.

Vége.

A mi vádlóink. Prohászka dr. püspök csodásan szép, bámulatosan bölcs beszédéből, melyet a Katolikus nagygyűlésen mondott el, idézzük e néhány sort, hogy soha el ne felejtjük s így szolgáljanak buzdításul a lapkadatlan munkára, a védekezés és a keresztény társadalom reorganizációjának munkájára:

„Különben, mélyen tisztelt katolikus kongresszus, nekünk, úgy látszik, nincs okunk panaszkodni arról, hogy a katolikusok volnának azok, akik letörlik a szabadságot. Tekintsék csak azt a tegnapi felvonulást. (Hall-

juk! Halljuk!) Hol láttak művelt világban, művelt fővárosnak első utcáján haramiákat, utonállókat? (Igaz! Ugy van! Nagy mozgás. Felkiáltások: Szégyen! Gyalázat!) S azok az emberek tesznek ilyet, akik folyton a szólásszabadság, a gyülekezési szabadság ígét hordozzák ajkukon! (Igaz! Ugy van!) A katolikusok sehol sem állották útját semmiféle felvonulásnak és ha az illetők elveit el is itélték, de az egyéni szabadság kereteit lábbal nem taposták. (Zajos helyeslés.) De hát a mai világnak, úgy látszik, már ez a sora: a Bakonyban nincsenek utonálló, az Andrassy ut — tele van velük! (Viharos helyeslés. Zúgó taps.)“

Remény van a békére.

A budapesti királynapok élénkké tették a politikai életet is. Ugy látszik, hogy észre kelve a politikában teljes világosság lesz. A magyar államférfiak azon fáradoznak, hogy a mindinkább előbbre nyomuló kérdések kölcsönös megelégedésre megoldást nyerjenek.

Tagadhatatlan, hogy sok akadályt kell elhárítani a megegyezéshez vezető útról, de a Budapesten történt értekezletek és a közös miniszteri tanácskozás alkalmával semmi olyan ellentétes érv nem fordult elő, ami a két kormányban nézeteltérésre okot adott volna. A miniszteri tanácskozásokon a már régebben megbeszélte dolgok jutottak végleges megállapodásra.

A megállapodások nyilvánosságra nem kerülhettek a delegációk összehívásának előadása miatt... Hogy a delegációk összehívásának időpontja rövid időre halasztást szenvedett, ez aggodalomra okot egyáltalán nem adhat.

Bécsből vett értesülések szerint, állítólag még a delegációk összehívása előtt remény van arra, hogy a választói reformmal kapcsolatban a katonakérdések egész sorozata elintézésre nyer. Állítólag ezért történt halasztás a delegációk összehívására nézve.

Az teljesen igaz, hogy a nemzet által óhajtott katonai követeléseket máról holnapra elintézni nem lehet, de ha a kölcsönös megértés politikája a korona hozzájárulásával odairányul, hogy a magyar követelések, ha csak részben is, de teljesíthetők, akkor bizony negyvennyolc óra alatt rendbe lehetne hozni mindent. Es akkor vége lenne az áldatlan közjogi harcnak. A nemzet jobb időre élé nézhetne. Reménye lehetne arra, hogy gazdaságilag is megerősödhetik. A korona és az osztrák kormány nagyon jól tudja, hogy mi kell a magyaroknak s ezért azok a kétélyek bátran elejthetők, hogy a nemzet óhaját rövid idő alatt elintézni nem lehet... Dehogy nem lehet, csak akarni kell!

A törökországi események hatása alatt az okkupált tartományok: Bosznia-Hercegovina is mozgolódik. Népe alkotmányt akar. Ez is nagy gondot ad a két kormánynak. Burián István báró közös pénzügyminiszter azért utazott el újra boszniai körutjára, hogy a f. hó 22. vagy 23-án tartandó újabb minisztertanácskozáson véglegesen dönthetnek Bosznia és Hercegovina jövőnk sorsa felett.

Politikai körökben általános az a vélemény, hogy a budapesti királynapok sok tekintetben üdvös hatással lesznek a magyar nemzetre... Es ennek, hogy így legyen, bizony már nagyon is elérkezett az ideje... Mert azt mindenki beláthatja, hogy csakis a kölcsönös megértés politikájával érhető el Magyarországnak nemcsak közjogi, de gazdasági megerősödése is.

HIREK.

— **A patriarcha választás.** A szerb egyházi zsinat radikális többsége a lehető legnyugodtabban viselkedik a patriarcha választás előestéjén. Mielőtt határozott álláspontot foglalnának el, küldöttség megy a magyar kormányhoz a békés megegyezés érdekében. Remélhető így, hogy a megsemmisítés és az új választás nem okoz majd politikai viharokat. A választás napját pénteken határozzák meg.

— **Bácskaiak a katolikus nagygyűlésen.** A VIII. katolikus nagygyűlésen résztvevő kalocsa-bácsi egyházmegye papságából a következőket sikerült feljegyeznünk: Nagyméltóságú és Főtisztelendő dr. Várossy Gyula érsek a magyar püspöki kar szemefénye, ki a legtevékenyebb részt vette ki a nagygyűlés ez idei nemes munkájából. Révai Tibor titkár, Horváth Győző kanonok, Mihálovics Endre országgyűlési képviselő, Amon Pál c. kanonok, Blázsek Lajos, Hegedűs Lénárd, Kulunesics Illés, Kuts János, Makai Gábor, Muzsik István és Vidákovics Miklós esperesek; Latky József, Gertner Sándor, Rechner Konrad, Eördögh Elemér, Holtzinger József, Dobozy János, Schwerer Ferenc, Bászler István, Novák Ferenc, Michler Ferenc és Kersch Mihály plébánosok; Tantos Gyula teológiai tanár, Böde József, Erdődy Gyula, Léh Mátyás, Mészáros Béla, Pál Mátyás és Schweitzer káplánok. A nép köréből számosakat láttunk ott, az intelligenciából azonban igen keveset. Az eucharisztikus körmeneten sokak épülésére részt vettek: Fernbach Károly bács megye főispánja és neje, dr. Mikosevics Kanut főgyógyász Koller Oszkár bácsalmási főbíró, Lederer kir. táblabíró, Alföldi Géza mélykúti jegyző, Trenka István moholyi jegyző és mások. A szabadkai keresztény szociális egyesület vezetőségét: Rozsnyik Pál és neje, Bleszich Ferenc, Román Nándor és Zsulyevics Mátyás képviselték.

— **Az adókiivető bizottság tárgyalása.** A szabadkai adókiivető bizottság szeptember hó 17-én a barofikereskedők, terménykereskedők, házalók, tollkereskedők, tollszedők, torony óra javítók, gépügynökök, kereskedelmi ügynökök, utazók, gabonakereskedő alkuszok, malomüzemek adóját tárgyalják.

— **Áthelyezés.** A kecskeméti királyi törvényszék elnöke Kajáry Ferenc szabadkai királyi törvényszéki hivataliszolgát saját kérelmére a kecskeméti királyi törvényszékhez helyezte át.

— **Ki akar audenciára menni.** A hivatalos lap ezt a hírt közli: Ofelsége Budapesten folyó hó 21-től kezdve általános kihallgatásokat fog adni, melyekre leendő előjegyzés végett naponként délelőtt 9 órától délután 1 óráig lehet a kabinetirodában (kir. várpalota) jelentkezni.

— **Bucsuszó.** Szabadkáról történt áthelyezésem alkalmából nem mulaszthatom el mindazon kedves barátaimnak, ismerőseimnek s egyáltalán nagyrabecsült polgártársaimnak — kiktől idő rövidsége miatt személyesen nem bucsuzhatom el — hálás köszönetet nyilvánítani azon igazán jólesett szeretetükért, a mellyel hivatalos ténykedéseimben és magánviszonyaimban szívesek voltak támogatni. Midőn e pillanathban „Isten önökkel” bucsut mondok, egyuttal engedtessek nekem azon kérdés, hogy tartsanak meg továbbra is jóindulatokban, emlékezetekben és barátságokban, miként magam is a legmélyebb tisztelettel és szerető szívvél fogok

Kladek, Tománovits és Társai géptéglá, cserép és mészégető gyára Szabadkán, a zentai vasut mentén.

Ajánlja a legjobb minőségű gyártmányait. — Kitűnő minőségben gyárt:

elsőrendű fali és géptéglát, kút és burkolattéglát, szárazon sajtolt gőztéglát, olajos disztéglát, párkány- és padlástéglát, első és másodrendű hód farku tetőcserépet, kőmentes darabos és oltott meszet. Pontos kiszolgálás! Telefonszám 88. Olesó árak! Telefonszám 88. Pontos kiszolgálás!

mindig az Onök között kilenc éven át töltött időre visszaemlékezni. A sors különös szeszélye folytán kell innét távoznom, de reményem, hogy a gondviselés kegyelme még vissza vezérel. „Isten önökkel“ — „Isten veletek.“ Szabadka, 1908. évi szeptember hó 16-án. Szegő Fülöp Adolf, királyi posta-táviráda felügyelő.

— **Az újvidéki iskolák megnyitása.** Minthogy e városban uralkodó sariak szűnőfélben van, a tanács elhatározta, hogy a középiskolákat e hó 19-én megnyitja. Az elemiiskolák megnyitása felől még nem hoztak határozatot.

— **Az újvidéki szappangyár részvétele állami szállításban.** Az állami vasgyárak központi igazgatósága versenytárgyalást hirdetett különféle olajokra és szappanokra. Az ajánlattevők közt van az Újvidéki szappangyár r. t. is, mely eme ajánlatokat tette: Kenőszappant Zólyombrezóra 46-50 kor., szinszappant Diósgyőrré 63-50., szinfagyut Budapestre 91 kor., Diósgyőrré 93 kor., Zólyombrezóra 94 kor., Kudsirra 94 kor., Vajdahunyadra 93 kor., fagygyertyát Budapestre 101 kor., fekete kenőszappant Budapestre 89 koronáért.

— **Pályázatok.** A zombori m. királyi pénzügyigazgatóság az ottani számvétség-nél megüresedett számtisztii és a szabadkai kir. adóhivatalnál üresedésben levő díjtalan gyakornoki állásra pályázatot hirdet.

— **Vonatkisiklás.** Tegnap este a Kelebiáról Szabadkára induló személyvonat hibás váltóállítás következtében kisiklott. Szerencse, hogy közvetlenül a személyvonat után befutó gyorsvonat bele nem szaladt a veszteglő személyvonatba. Valószínűleg nem jeleztek idejében a gyorsvonat erős fékezésével néhány lépésnyi távolban állt csak meg a személyvonat mögött. A gyorsvonat utasait valóságos rémület szállta meg, de hirtelen megállás okát nem tudták meg, mert a kalauzok nem engedték a vonatból kiszállni. Szabadkáról a segédvonatot este hét órakor indították el, de különös, hogy bár átszállással jöhettek csak be az utasok, még így is négy és fél órát kellett várniuk. Ez bizony nem a legnagyobb rend. A keleti expresznek is több órán át Szabadkán kellett vesztegetnie a kisiklás miatt.

— **A büntetés felfüggesztése.** A belügyminiszter a büvádi novellával kapcsolatosan rendeletet intézett a törvényhatóságokhoz. A rendelet intézkedik arról, hogy az elsőfoku közigazgatási hatóságok kötelesek felfüggesztő ítéleteiket a másodfoku hatósághoz haladéktalanul fölterjeszteni. Ha a közigazgatási hatóság valamely rendőri ügyből kifolyólag büntetés felfüggesztését megokoltnak tarja, köteles az iratokat — határozathozatal végett — a királyi bírósághoz átteni. A törvényben meghatározott próbaidő alatt az elítélt megfigyelése szintén a közigazgatási bizottságokhoz tartozik.

— **A munka áldozata.** Mlinka kunbajai tizenéves fiú halt meg ma belső sérülések következtében a Mária Valéria kórházban, Szabadkán. A sérüléseket úgy kapta, hogy téglahordás közben erejét felülmúló terhet hordott a szerencsétlen munkás. Ilyenkor jó lenne megtudni, kit terhel az embertelen munkáért a felelősség.

— **Uj személydíjszabály.** A magyar királyi államvasutak igazgatóságától nyert értesülés szerint a Baja—Zombor—Újvidéki és Hegyesfeketehegy—Palánkai h. é. vasutaknak „Délunavidéki h. é. vasut“ cím alatt történt egyesülése folytán ezen vasuton f. évi november hó 1-én új személydíjszabás lép életbe, mely által az 1906. évi február hó 1-én életbelépett személydíjszabások érvényen kívül helyeztetnek.

— **A szellemidéző cigányasszonyok.** Sztantics Krisztina, cseléd lányt kerített hatalmába két cigányasszony: Lakatos Erzi és lánya. A jóhiszemű lányt varázsszerekkel, szellemidézéssel ámitották, hogy ezen boszorkánymesterségek révén majd jómódu vőlegényt szereznek a számára. A szegény lányt hónapokon át csalták s így mindössze vagy 120 korona értékben pénzt, ruhaneműket csaltak ki tőle. A csalásra végre figyel-

messé tették azután a rendőrséget, melynek egyik polgári rendőre, Kukla leleplezte a cigányasszonyok bűnös üzemleit. A lánynak több holmiját megtalálták a cigányasszony lányánál, a többi holmiját meg még a zálogcédulákra akadtak s így az ámitott cseléd lány kicsalt holmijának egy része megkerül.

— **Ellopott sertésfalka.** Szegedről táviratozzák rendőrségünknek, hogy ismeretlen tettesek Krausz József, csengerei pusztájáról nyolcvannyalc darab sertést elloptak.

— **Vásártartások iránti kérelmek.** Kiskér, Bajsza és Pinczéd községek kérvényt intéztek a kereskedelmi miniszterhez, hogy hetivásárjaikon engedje meg az állatfőlhajtást. Mindhárom kérelmet a vármegye és a gazdasági egylet pártolóláig terjesztették föl.

Egész Délmagyarország legkedveltebb kéz- és arcbőr-finomítója a LEHRER-féle

ERISÉBET-CRÉM,

mely a bőrt 2-3-szori bekenés után bársonysimává és üdév teszi. Nem zsíros s ennél fogva nappal is használható. **Pörsekenések, bőrrpedések és bőrkilítések** ellen utóérhetetlen szer. Egy tégely ára 1 korona. 6 tégely rendelésénél bérmentesítés. Minden dobozban használati utasítás. 484-74-31

Kapható:

LEHRER ALFRÉD gyógyszerárában
KULA (Bács megye).

Az ipartestület köréből.

A szabadkai általános ipartestület előjárása tegnap este tartotta meg, Knapecz Jakab, h. elnök elnökléte alatt, szeptember havi rendes ülését, melynek általánosabb jellegű határozatai a következők:

A szeptember hó 20. 21. és 22-én Szegeden az új ipartörvénytervezet megvitatása érdekében tartandó iparkerületi gyűlésre, a szabadkai ipartestület képviselőiben kiküldettek: Mukics Simon dr. országgyűlési képviselő, Reisner Lajos dr. ügyész, Németh Simon ipartestületi jegyző, Tóth Lajos előjárásági tag és Majland György alelnök.

Elhatározták, hogy az ipartestületi ház vételekora támadt testületi adósság törlesztésére amortizacionális kölcsönt vesznek föl. Egy bizottságot küldtek ki azon feladattal, kösse meg e kölcsönt a legolcsóbb pénzintézetrel.

Elhatározták, hogy memorandumban kéri föl a város törvényhatósági bizottságát, alapsiton szabadkai iparosok gyermekeinek részére, a Szegeden létesítendő felsőipari iskolában ösztöndíjat. A memorandum megszerkesztésére bizottságot küldtek ki.

Felkéri átiratilag a helybeli gőzfürdő tulajdonosát, hogy mint más testületeknek, az ipartestületnek is adjon kedvezményes fürdőjegyeket.

Több folyó elintézése után elnök az ülést berekeszti.

A szentesített végrehajtási törvény rendelettel együtt füzve 1 korona 20 fillér.

Továbbá:

A követelések bejelentéséhez szükséges előírás szerinti nyomtatványok

kaphatók: HEUMANN MÓR könyvkereskedésében SZABADKÁN, FÖTÉR.

INNEN-ONNAN.

Zsörtölődő házastársak között folyt le a következő párbeszéd:

— Mit vegyek neked neved napjára?

— kérdezte az asszony a férjétől.

— Vegyél nekem pipát, amelyen az arcképed van.

— Minek kell rajta az arcképed?

— Hogy annál könnyebben leszokhassak a dohányzásról.

REGÉNY.

KLEOPATRA.

Kár, szólt félig hangosan Kamucin, talán jó tanácsot kaptam volna Kleopatráról.

A szolgák csodálkozva nézték, hogy a küszöbön marad állva, nem léphetve be az ajtón.

— Végte is, mondjátok meg nekik, hogy itt voltam, valami mondani valóm volt nekik.

— Holnap reggel? kérde a szolga, aki szerette volna, ha már távozik.

— Holnap reggel már késő lesz, felelte a hádszegéd, haraggal nézve a szolga szemé közé.

A lépcsőkön leszaladva hazafelé irányította lépteit. Két egyszerűen butorított szoba, nem valami előkelő utcában. Valamikor a Monskaja-ban lakott; de sorsának fordultával kénytelen volt olcsóbb lakást bérelni, s még itt is több hónapi lakbérrel tartozott, amiért naponként üldözték.

A házba érve a második emeletre ment föl; az ajtó nem volt bezárva, észrevétlenül hatolhatott szobájába. Az ablakok csukva voltak; zárt szaga, de kellemes meleg áradt szerte a szobában. Meggyújtotta az asztalra helyezett petróleumlámpást, amiután a karosszékre dőlt, annyi fáradságot sem véve magának, hogy kicsatolt kardövét letette volna. A kard tompa zajjal hullott a földre, amit azonban ő észre sem vett.

— Kár, kezdé gépiesen; talán adott volna valamit... talán egy jó tanácsot. Soha semmit sem adott.

A melegségtől elbágyasztva térdére könyökölt s fejét tenyereibe hajtva elaludt.

Sokáig aludt; a szomszéd Kazan-templom reggeli imára szóló harangjai ébresztették föl. A lámpás már csak pislogott, füstös, kesernyészagot árasztva magából. Fejét fölemelve, csodálkozva tekintett maga köré; a kicsi, rosszul butorított, régi pipa és régi ebédasztalról büzlő lakáshoz nem tudott hozzászokni.

— Eh! szólalt meg magához térve, ez az ocsmány lebuja.

Az ablakhoz ment, kinyitotta egyik szárnyát, hogy friss levegőt bocsásson be. Az éj komor, hideg volt; alacsony, nehéz felhőben, melyet a gáz viszfénve szomorú, vörös árnyalattal vont be, hó volt érezhető. Kamucin néhány pillanatig arccal az ablak felé fordulva állt; a nappal még semmi sem jelezte; félő volt, a harangok elhallgattak; a még alvó városra némaság borult, s a közeget frissen esett hóréteg tompította a járók-kelek zaját.

Becsukta az ablakot és visszament az asztalhoz.

A szelleme e pillanatban egészen tiszta volt, s maga előtt látta a maguk kétségbeesítő valóságában a szomorú dolgokat, melyekre éjenként gondol az ember. Eszébe jutottak Neutof szolgájának mondott szavak is. „Holnap reggel már késő lesz.“

— Biz Isten, ez igaz! szólt magához, mert itt az óra.

Az óráját, majdnem üres tárcáját és egy ezüst szivarkatárcát, a nagyherceg első ajándékát, melytől sohasem vált meg, az asztalra helyezte; azután a szekrényhez ment, tiszta fehérneműt vett ki, átöltözött tetőtől talpig és megmosdott.

— Mintha csak az esküvőmre készülnék, szólt gunnyal.

Egészen átöltözve az asztal előtti karosszékre ült, melyen az éjszakát átaludta; órájára nézett, öt óra volt.

— Bah! még nagyon kényelmesen várhatok fél órát! Udvariatlanság lenne ilyen korán felbresszteni lakótársaimat.

Tollat vett a kezébe, s gondos szépírással rajzolta le a következő mondatot:

„Menjenek Saramirof hercegért.“ Ezután a cím következett.

(Folyt. köv.)

Vasbeton és Rabiczmunka vállalkozók.

Sürgönycim: VASBETON UDVAR.

Arany érem és díszoklevél.

MORVAI ANTAL ÉS NOVÁK MIHÁLY

motorerőre berendezett márvány-, mozaik- és cementárú-gyárunk

Tűzbiztos falak, mennyezet-szerkezetek vassodrony-betéttel ugynevezett vasbeton, boltozatok, tetők, templomboltozatok, padlózatok stb. előállítására rendszere szerint.

RABITZ - MUNKÁK.

Elvállal beton-osatornázást, betonozást, nedves falak szárazzá tételét, gránit teraszt.

CEMENTCSÖVEK.

Kerámít és metlachi lapok.

SZABADKÁN,
a vasuti indóházzal
:- szemben. :-

TELEFON-SZÁM: 238.

Alapított 1890.

Előállít szökőkutakat, fürdőkádakat, víztartók és vizelőket portland-cementből.

Raktár mindennemű műcemet-lapokból 1-6 színben, márvány-, mozaik- és gránit-lapokból.

KÖAGYAGCSÖVEK.

Portland-cement és hidraulikus mész nagyban és kicsinyben.

VAKOLATI KÖPÖR.

Sirkőüzlet

áthelyezés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy folyó évi szeptember hó 1-től VI. kör, Grézi-utca 168. sz. saját házámba helyeztem

sirkő-, kőfaragó-műhelyem és szobrászati műtermemet.

Készíték carrarai márványból, hazai fehér és vörös márványból és terméskőből sirkőveket, uti keresztet, Szentháromságot, oltárt, kálváriát, szenteltvíz-tartót és e szakmába vágó összes munkákat.

Elvállalok épületmunkákat gránit-, márvány- és terméskőből, úgy házdiszítést, ornament-munkákat kőből vagy gipszből, továbbá elvállalok régi sirkővek becserélését, régi sirkőveken batívésést, régi sírfeliratok megaranyozását valódi arannyal a legjutányosabb árban.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, maradtam

alázatos tisztelettel

Egy tanonc felvétetik. **KOVÁCS LŐRINC,**
kőfaragómester.

Lakás és raktár: VI. kör, Grézi-u. 168. sz.
520-14-7 saját ház.

BÉRBEADÓ

Bartek Károly Damjanich-utca 614. számú házában, szemben az új városházával egy

3 utcai és 2 udvari szobából álló lakás

minden szükséges mellékkellyel, esetleg istállóval is.

539-4-2

Cipész-munkás kerestetik Bezdánba

havi 50, azaz évi 600 korona fizetéssel, állandó munkára. Nős munkás előnyben részesül.

Költözéskor a munkaadó 20 kor-val járul. A nő-munka több; a munkák simák, szegettek és fordítottak; különlegességek: rámás, varrott vagy francia sarok nem készül. Kívánatos lenne, ha a munkás segédkezhetnék a felsőrész készítésénél és gyengébb tűzésnél.

Munkaidő: január és februárban reggel 5 órától este 7 óráig; a többi hónapokban reggel 6 órától este 7 óráig. Vasár- és ünnepnapokon teljes munkaszünet.

A családos munkás a községben 40 koronáért már elsőrendű lakást kap.

Bővebb cím a kiadóban. 536-10-4

Szolga

jó bizonyítványok és csekély óvadékkal felvétetik. 540-3-2

Ajánlatok „Megbízható“ felirattal Szabadka posta restante kéretnek.

Papi ruhák.

Van szerencsém a nagyságos és főtisztelendő papság becses tudomására hozni, hogy az őszi és téli idényre való fekete, színtartó papi szöveteim megérkeztek a azokat üzletemben nagy választékban raktáron tartom s igyekszem úgy mint eddig, ezentul is megrendelőimnek teljes bizalmát és megelégedését kiérdemelni.

Vidéki megrendelésnél elég egy minta reverenda vagy ruha beküldése is; kívánatra azonban saját költségemen a helyszínére személyesen kiutazom.

Templomi miseruhák elkészítését, valamint azok javítását is jutányos árban elvállalom.

Üzlet: Nemzeti Casinó épülete mellett levő *Balog György-féle ház*. Vesselényi-ut.

Hadnagy István,

papi és polgári szabó.

VI. kör, Harmat-utca
176. számú házban

egy kétszobás lakás

a szükséges mellékkellyel
november elsejére
kiadó. 541-3-1

Sütőde áthelyezés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy helyben, II-ik körben levő

SÜTŐDÉMET

VI. kör, Petőfi-utca (baromfi-piac sarok) saját házámba

helyeztem át,

hol azt a mai kornak teljesen megfelelően rendeztem be és naponta többször friss sütemény, fehér és rozskenyér kapható.

A közönség részére sütés naponta kétszer, reggel 7 órakor és d. e. 10 órakor. Hétfőn sütés d. e. egyszer 10 órakor.

Elsőrendű gőzmalmi liszt eladás.

A n. é. közönség jóindulatába ajánlva magamat, maradok

teljes tisztelettel

Kunszabó Mihály

488-43-13

sütőmester.

5 drb 1 évig használt

külső-belső ablak

0.85-1.65 méretű eladó

Salga Máttyás építési irodájában

VI. kör, Miklós-utca 25 (Teréz-templom mögött).

Ugyanott

477-14

épület tervrajzok

jutányos áron beszerezhető.

SZENZÁCIÓ!

Tumbász Ferenc kézműárú-kereskedő
a „Szent Antal“-hoz (Vermes-féle ház)

felhívja a nagyérdemű vásárló közönség figyelmét mélyen leszállított áru áruira. Ugyanis több gyárossal összeköttetésbe lépve azon kellemes helyzetbe jutott, hogy egyes árukat féláron boosáthat a nagyközönség rendelkezésére.

Ezen bámulatos árszállítás különösen a következő áruknál tapasztalható:

120 cm. széles valódi selyemgyapju téli szövet	ezelőtt rófe 1 frt 40 kr., most 70 kr.
80 cm. széles színes flanell	ezelőtt rófe 60 kr., most 30 kr.
120 cm. széles fekete francia szövet	ezelőtt rófe 2 frt 40 kr., most 1 frt 20 kr.
140 cm. széles férfi szövet	ezelőtt rófe 2 frt 20 kr., most 1 frt 15 kr.
1 vég munkás vászon	ezelőtt volt 7 frt, most 4 frt 40 kr.
1 darab selyemkendő	ezelőtt volt 2 frt, most 1 frt 20 kr.
1 darab fekete atlasz selyemkendő	ezelőtt volt 5 frt 50 kr., most 2 frt 50 kr.
1 nagy téli kendő	ezelőtt volt 3 frt, most 1 frt 75 kr.
1 vég finomszálu vászon	ezelőtt volt 7 frt 50 kr., most 5 frt 50 kr.

és az itt fel nem sorolt árukat is a gyári árnál jóval olcsóbban fogja számítani.

Kéri a nagyérdemű közönség becses látogatását.

528-10-4